

4 strani ob ponedeljkih in
dnevi po prazniku
6 strani ob delavnikih
8 strani ob nedeljah
za
12 dinarjev
na mesec
nudi »GLAS NARODA«

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Proslava Jenkove 100letnice
Zborovanje obrtnikov v Kam-
niku
Ljubljanska kronika
Mariborska nedelja
† Fran šuklje
Sportni dogodki
Glas slovenske žene
Glas naših izza meje

Št. 110 Izhaja vsak dan

V Ljubliani v nonedeliek. dne 18

1935

Rokopisov ne vračamo Leto I

Konferenca v Parizu - prekinjena

Mussolini: „Naprej, da uresničimo fašistično cesarstvo!“

Čudne izjave

Pariz, 18. avgusta. r. Šef odseka za afriške
posle v italijanskem zunanjem ministrstvu je
po nalogu barona Aloisija sprejel pariške no-
vinarje, da jim da pojasnila na posamezna
vprašanja. Pri tem je posebno poudaril, da
baron Aloisi ni zahteval nobenih novih navodil
od svoje vlade in da tudi ne pričakuje nobenih
instrukcij.

Ta izjava člana italijanske delegacije je pre-
senetila pariške diplomatske kroge tem bolj, ker
je Laval utemeljil prekinitev razgovorov v pe-
tek s tem, da je baron Aloisi zahteval nova
navodila iz Rima in da čaka na odgovor ita-
lijske vlade.

V povsem nasprotnem smislu pa poroča Ren-
ter iz Rima: Angleška agencija pravi, da je

baron Aloisi v stalnem telefonskem stiku z zu-
nanjim ministrstvom v Rimu, a poučeni krogi
ne dajo nobenih pojasnil o teh razgovorih.

Konferenca prekinjena

Pariz, 18. avgusta. Havas poroča ob 18. uri:
Vest, da je bila nočejšnja konferenca v treh
prekinjena, potrjujejo.

Reuter poroča, da se bosta Eden in Aloisi
vrnila v svoje države, da obvestita svoji vladi.
Ameriški odpravnik poslov se je danes do-
poldne sestal z angleškim ministrom Edenom,
da prouči stanje v italijansko-afriškem sporu.

Predsednik francoske vlade Laval je izjavil
danes dopoldne po sestanku z angleškim mini-
strom Edenom novinarjem, da so pogajanja zelo
težka.

Mussolini črnim srajcem

pred odhodom v Afriko

Rim, 18. avgusta. AA. G. Mussolini je pre-
gledal črne srajce divizije »23. marca«, ki bo
odpotovala v Vzhodno Afriko in zdaj tabori
v Iserni. Nato je pregledal 135. legijo v Longa-
nu, 192. v Petoranu in 220. v Cantalupu. Črne
srajce in prebivalci teh krajev so Mussolinija
navdušeno pozdravljali.

V svojem govoru na črne srajce v Iserni je
predsednik italijanske vlade Mussolini izjavil:
»Mi moramo naprej, dokler ne uresničimo
fašističnega cesarstva. Poznam vas in vašo vo-
ljo, da boste izpolnili svojo dolžnost z jekleno
disciplino, dokler ne dosežemo svojih ciljev.«

Rad. zajednica bo odobrena v sredo ali četrtek

Beograd, 18. avgusta b. V dobro pouče-
nih krogih se z vso gotovostjo zatrjuje, da
bo Jugoslovanska radikalna zajednica pri-
javljena ministrstvu notranjih zadev za
odobritev v sredo ali četrtek, ker so pod-
pisi vidnejših oseb bivše SLS in musliman-
ske stranke že zbrani. V zvezi s tem se je
začelo ustanavljati lokalne in sreske orga-
nizacije. V Beogradu, Zemunu in Pance-
vem so organizacije že postavljene za vsa
vodilna mesta.

Izvenparlamentarna opozicija snuje madjarski tednik

Subotica, 17. avgusta. V Bački Topoli so osno-
vali opozicijski nov tednik na madjarskem
jeziku »Nepszav«.

Shodi opozicije

Beograd, 18. avgusta b. Tekom današnjega
dneva je združena opozicija priredila shode v
Nišu, Glini, Desnici in Kliču. V Nišu so govo-
rili Jovan Jovanović, Budisavljević, Milan Pri-
bičević in Tupanjić.

JNS se sestane v Ljubliani

Zagreb, 18. avgusta. Današnji »Novosti« poro-
čajo, da se bodo koncem tega meseca sestali
v Ljubljani: dr. Grga Angjelinović, dr. Zec, Jo-
van Banjanin, dr. Giurao, dr. Albert Kramer,
dr. Svetislav Popović in še nekateri člani bivše
demokratske in »mostojno« demokratske stran-
ke. Sestanek ima namen, da pretrese vsa vpra-
šanja, ki prihajajo v poštev pri eventualni
ustanovitvi nove nacionalistične stranke, katero
posebno propagira dr. Angjelinović, čeravno z
dosedanjimi svojimi poskusi v Dalmaciji ni
imel sreče.

Proslava Jenkove 100letnice

**Ogromne množice z vse Gorenjske so se včeraj zgrnile na Sorškem polju,
da se obdolže spominu našega velikega pesnika**

Podreča pri Mavčičah, 18. avgusta.

Danes se je v rojstni vasi Simona Jenka
v Podreči pri Mavčičah zbrala ogromna
množica slovenskega naroda, da izkaže vso
čast spominu pesnika Simona Jenka.

Podreča je bila vsa praznično odeta v ze-
lenje, na cestah so pri vzhodih v vas po-
zdravljali številne goste iz vseh krajev
vitki mladi. »Pozdravljeno bodi Sorško po-
lje, ki si rodilo Simona Jenka!«

Uvod v proslavo je bila dopoldanska ma-
ša, ki jo je bral prof. Šolar, po maši pa je
g. profesor v lepem simboličnem govoru o
evangeljskih talentih podal primero, kako
je Bog tudi slovenskemu narodu dal mno-
go talentiranih mož, ki svojega talenta ni-
so zakopali, ampak so zanj trpeli in umrli.
Tak velik talent je bil tudi Simon Jenko.
Zato ga danes slavimo kot moža, ki ga je
poslal Slovencem sam Bog. Med mašo so
pevci na koru peli med drugim tudi Jen-
kovo pesem »Z bučnim šumom zagrmijo...«
Po maši je predsednik odbora za
Jenkovo proslavo, nadučitelj g. Ločnikar,
pred Jenkovim spomenikom opravil kome-
moracijo za pesnikom in je na kratko ori-
sal pesnikovo življenje, nato pa je v imenu
primorskih Slovencev govoril Albert Širok
in položil pred Jenkov spomenik častni ve-
nec. Šolska mladina je nato pred spomeni-
kom zapela nekaj spominskih pesmi.

Popoldne je bila glavna prireditev, za ka-
tero se je vrtilo ogromno občinstva na
Grabarjevem vrhu, ki je bil kakor nalašč
za tako slavnost. Ob treh popoldne je na
govorniški oder stopil šolski upravitelj g.
Ločnikar, ki je proslavo otvoril in pozdra-
vil vse slovensko ljudstvo, ki se je v tako
velikem številu odzvalo vabilu in izkazalo
s svojim obiskom čast spominu moža, ki
je bil najvidnejši zastopnik naše besede in
kulture v drugi polovici 19. stoletja pri nas.
Pozdravil je zbrane zastopnike vseh stanov.
društev in občin, med drugim je pozdravil
našo univerzo kot pokroviteljico proslave.
Zastopnika g. bana, sreskega načelnika iz
Kranja, zastopnika ljubljanske občine, vse
zastopnike naših kulturnih ustanov, za-
stopnike mestnih in okoliških občin, ob-
čnem pa se je zahvalil vsem, ki so kakor-
koli v gnetnem ali moralnem oziru pripo-
mogli k lepi proslavi: univerzi, g. banu,
mestni občini ljubljanski, g. dr. Šemrovu, ki
je proslavo zlasti gnetno podprl.

Po slavnostni recitaciji, ki so jo podali
dižaki, iz Pregljevega dela »Simon iz Praš-
in je obravnavala Krst Jenka za šmonco,
je povzel besedo predsednik Slovenske ma-

tice g. dr. Lončar. V svojem govoru je očr-
tal Jenka kot človeka, ki je zgodaj duševno
in telesno doživel in mnogo pretrpel, saj
je občutil gorje človeka, ki zatajiti mora
um, voljo in srce. Najboljše njegove pesmi
so preproste kakor vse, kar je velikega v
človeku. Kakor pesnik sam, tako tudi slo-
venski narod ob tistem času ni užival sre-
čnih dni. Tujec mu je rezal kruh, ga vzga-
jal k pokorščini in ponižnosti. A Jenko je
hrepenel po svobodi, ki je največja zemelj-
ska dobrina človeka in naroda. Nato je
govornik očrtal Jenkov odnos do Slovan-
stva in Jugoslovantva, kajti Jenko ni bil
samo pesnik, ampak se je ukvarjal tudi s
slovanskim vprašanjem.

Prav tako kot Prešeren se je uprl sanja-
vosti in poudarjal realno jugoslovantvo.
Jenko je bil »pevec, ki mu vedno sreča
laže in živi in vmerje brez denarja«. Jenko
je brezobzirno ločil ljuliko od pšenice, bil
je moč odločenih in utrjenih nazorov, zato
mu slovenski narod kliče: hvala in slava!

V znamenju praznika, ki ga je to nede-
ljo doživel slovenski narod, je izzvenela tu-
di dijaška recitacija Jenkove pesmi: »Od
Balkana do Triglava«.

Prof. Tine Debeljak je v svojem slavnostnem
govoru lepo povdal, da sta se ob pesnikovi
100letnici znašla pesnik in slovenska zemlja.
Sorško polje je navdihnilo pesnika, zato Sorško
polje živi v zlahtni posodi njegove besede. Tu
sino se zbrali kot predstavniki — čuvarji slo-
venskih kulturnih vrednot Jenko je pesnik
slovenske zemlje in slovenskega duha.

Prešeren in Levstik sodita v naš slovenski
program, Jenko sicer dozdaj še ni bil naš pro-
gram, a Slovenci se mu iz dna zahvalimo za
njegovo lepo otožno pesem. Njegova pesem je
najbolj melodiozna slovenska pesem. Njegova
pesem je prirodna in preprosta, pristna in
iskrena. Prešeren je sicer kot gotški hram,
kakor obupen klic k luči, kot ribič, ki se pota-
lja in išče odrešilne zvezde, a Jenkova otožnost
je bolj pod Prešernovim vplivom »Slovesa od
mladosti«. Kakor je gorata Gorenjska različna
od Sorškega solnčnega polja, tako je tudi Preše-
ren različen od Jenka. Njegova pesem je naj-
čistejša lirika. Govornik je nato razčlenil pesni-
kovo ljubavno in domoljubno pesem, nazadnje
pa je povdal, da je Jenko prešel od Slovan-
stva k realnemu Jugoslovantvu in tako dal
pobudo slovenski narodni zavednosti. Njegova
ljubezen je veljala zlasti slovenskemu dekletu
in sorškemu polju. Jenko je bil kot človek vzor
možatosti in kamen spodlitke vsem omahljivcem.
Pregledal je zato upravičeno vzel za junaka
svoje povesti.

Nastopili so nato razni pevski zbori s Sorške-

ga polja, zvečer pa so študentje vprizorili pri-
jetno dramatizacijo Jenkove povestice »Tilka«,
ki jo je večje pripravil akademik T. Šifer.
Na Grabarjevem vrhu se je nato razvila vesela
narodna veselica, ki je izvenela v prijetno in
iskreno proslavo Jenkovega spomina!

Fuzije med demokrati in zemljo- radniki ne bo

Beograd, 18. avgusta. V tukajšnjih opozi-
cijskih krogih se mnogo komentirajo
sklepi sobotne konference prvakov demo-
kratske stranke, da bosta obe stranki ohrani-
li popolno samostojnost in ne more biti
zato nobenega govora o kaki fuziji. Ker
je v smislu zakona o zborovanjih in do-
govorih nemogoča obnoveitev demokratske
stranke, so na sobotni konferenci sklenili,
da osnujejo samo izvršni odbor, ki bo iz-
delal vsa organizatorska dela in pripravil
vse za legaliziranje strankinega obstoja.

Veliko obrtniško zborovanje v Kamniku

Kamnik, 18. avgusta.

Danes dopoldne je Obrtno društvo za
srez Kamnik na lep način proslavilo 15-
letnico svojega delovanja z jubilejnim ob-
čnim zborom in velikim obrtniškim zboro-
vanjem ter uspelo zabavno prireditvijo. Ob
tej priliki so se zbrali v Kamniku obrtniki
iz celega kamniškega sreza. Kamnik jih je
slovesno sprejel. Ob 10. uri je bil v dvorani
gasilnega doma najprej jubilejni občni
zbor Obrtnega društva. Udeležilo se ga je
lepo število članov in mnogo odličnih go-
stov, med katerimi so bili tudi kamniški
sreski načelnik g. Kosi, župan g. Kratnar,
dekan g. Rihar, podpredsednik zbornice za
TOI in predsednik Zveze obrtnih društev
za dravsko banovino g. Ivan Rebek, za-
stopnik zbornice za TOI g. Ivan Vrečar
iz Domžal itd.

Zborovanje je otvoril predsednik g. Er-
nest Škof, ki je podal lep pregled dela
Obrtnega društva. Ustanovljeno je bilo
pred 15. leti na iniciativo agilnega g. Ivana
Polaka, ki je nato 12 let vodil društvo kot
predsednik. Njegova zasluga je, da se je
iz majhnega društva, ki je prvotno obse-
galo samo Kamnik in bližnje okolice, raz-

V odbor so bili izvoljeni: Milan Grol, Boža
Marković, dr. Ivan Ribar, Boža Vlaić, Risto
Jojčič, Živojin Arandjelović, Slavko Duka-
nac, Ljubo Trandafilović, Dobrica Lazare-
vić.

Lavalovo posredovanje ni uspelo

Posledice suše

Po podatkih, ki jih je prejelo kmetijsko
ministrstvo iz raznih krajev države, so naj-
več trpeli zaradi suše kraji v primorski,
vrbski in drinski banovini, najmanj pa v
dravski in vrbski banovini. Manjkajo še
podatki iz savske in zetske banovine, sma-
trajo pa, da je tudi v teh dveh banovinah
suša napravila mnogo škode.

Od skupne posejane površine v Primor-
ski banovini, ki znaša 57.777 ha, je uni-
čenih 29.652 ha ali 51 %, najbolj uničeni
so okraji prečki (100 %), benkovački, imot-
ski, ljubuški in splitski (80 %), biogradski,
duvanjski, sinjski, omiški, brački, livanjski
(60 %), makarski in mostarski (50 %);
dočim znaša škoda po suši v ostalih okra-
jih od 10—40 %.

V Dravski banovini je škoda 46 % od po-
sejane površine in so trpeli največ škode
okraji Metlika, Dolnja Lendava, Slov. Ko-
njice, Prevalje in Črnomelj (25—30 %).

V Vrbški banovini je škoda 36,7 % od
posejane površine, a največ v okrajih tes-
lički in prijedorski (60 %), sanski (75 %),
cazinski, krupski in dubički 50 %, v ostalih
okrajih se ceni škoda od 8—40 %.

V Drinski banovini je škoda 37,3 % od
posejane površine, a največ v okrajih po-
savotamnavski in kolubarski 75 %, pocerski
in mačvanski 70 %, črnogorski, zvončički
in posavski 60 %, bijelinski, vlasniški, više-
grajski in ljubčki 50 %. V ostalih okrajih, z
malimi izjemami znaša škoda od 3—40 %.

V Dunavski banovini znaša št. 30,1 %.
Največ škode po suši so trpeli okraji ora-
ški in viraški 80 %, podunavski 70 %, mla-
denovački 75 %, lepenički 60 %, moravski
60 %, kosmajski 77 %, veliko kikiški 55
odstotkov, alibunarski, zemunski, lasenički,
Okraji, ki meje na Donavo in Tiso, niso
trpeli prevelike škode, izvzemši nekaj okra-
jev, kjer znaša škoda od 5—40 %.

V Moravski banovini znaša škoda 28,9 %.
Največ so trpeli okraji rasinski 75 %, niški
70 %, mlavski 70 %, lužnički, timočki, temnički
50 %. V ostalih okrajih znaša škoda od 5 do
40 %.

vila močna stanovska organizacija, v ka-
teri je danes včlanjenih okrog 700 članov
iz celega okraja. Občni zbor je izvolil zato
g. Ivana Polaka za svojega častnega člana
in mu izročil krasno diplomu. G. Polak se
je ganjen zahvalil.

Tajnik g. Albin Justin je v svojem iz-
črpnem poročilu navedel težkoče, ki so se
stavljale na pot mlademu društvu. Po taj-
nikovem poročilu je povzel besedo zastop-
nik zbornice za TOI g. Ivan Vrečar, ki je
povdarjal uspešno delo Obrtnega društva
in mu častil k proslavi. Za njim je pred-
sednik Zveze obrtnih društev g. Rebek iz-
ročil zboru pozdrave in častitke predse-
dnika zbornice za TOI g. Ivana Jelčiča, ki
je bil pokrovitelj kamniške obrtne razsta-
ve. Govorili so še župan g. Franc Kratnar,
dekan g. Matej Rihar, sreski načelnik g.
Kosi in zastopnik kamniških obrtnikov g.
Miba Mejač.

Po občnem zboru je bilo veliko obrtniško
zborovanje, na katerem so se obravnavale
razne stanovske zadeve. Govorili so gg.:
Rebek, Vrečar, Iglič, Franc Peterlin iz
Kamnika in drugi. Zborovanje je bilo iz-
redno dobro obiskano.

† Fran Šuklje

Nova mesto, 18. avgusta.

Danes popoldne ob 17. uri je na svojem gradu na Kamnu nenadoma preminul, zadet od kapi, dvorni svetnik Fran Šuklje.

Ljubljana, 18. avgusta.

Danes ie v Ljubljano prispela vest, da je po dolgem trpljenju na akmnu za vedno preminul Fran Šuklje.

Pokojnik je bil rojen 24. oktobra 1849. v Ljubljani. Solal se je v Ljubljani, filozofski študije pa je dovršil na vseučilišču na Dunaju, kjer je bil član akademskega društva Slovenije.

Po dovršenih študijah je kot profesor služboval na realni v Gorici, v Novem mestu in v Ljubljani, pozneje pa na gimnaziji v Dunajskem Novem mestu ter izza l. 1885. na akademični gimnaziji na Dunaju.

Pokojnik se je zgodaj posvetil političnemu življenju. Leta 1894. je postal dvorni svetnik in centralni ravnatelj državne založbe šolskih knjig.

V ljubljanski občinski svet je bil izvoljen leta 1883., v deželni zbor pa je deloval od leta 1883. do 1895. in od leta 1906. do leta 1911. V državnem zboru je bil poslanec od leta 1885. do 1900. ter od leta 1903. do leta 1910. Dne 22. marca leta 1908. je postal deželni glavar Kranjske in je ostal na tem mestu do 29. decembra leta 1911.

O tej markantni osebnosti našega predvojnega političnega in kulturnega življenja izpregovorimo v prihodnji številki v posebnem članku.

Pogreb pokojnika bo v torek popoldne.

Jadranska noč v Rog. Slatini

V kroniko letošnje tako živahne sezone našega zdravilišča bo treba »Jadransko noč«, ki jo je na Veliki Smaren priredil podmladek Jadranske straže s pomočjo krajevnega odbora in zdraviliške uprave, vsakega zapisati z oceno: najlepša prireditev. Eno je predvsem, za kar zaslužijo aranžerji posebno priznanje: da so znali nacionalni značaj te prireditve na diskreten način spraviti v sklad s potrebnimi oziroma na mednarodno družbo zdraviliških gostov, tako da so si tuji gosti odnesli s tega večera najboljše vtise o naši nacionalni kulturi in jim bo to gotovo ostalo v simpatičnem spominu.

Aranžman je bil sploh odličen in je privabil toliko publike, da je velika dvorana zdraviliškega doma komaj mogla vse sprejeti. Zadivila je sijajna dekoracija dvorane, kar je zasluža mladega arhitekta g. Nina Kraigherja. V sporedu je zavzemala glavno točko revija narodnih noš, ki je nudila izredno lep in slikovit pogled, hkratu pa dala prireditvi neko posebno obeležje tople, ljubke domačnosti, ki je pritegnila v svoj čar tudi srca tujih gostov. Slabo vreme je sicer preprečilo pričakovano večjo obeležje tople, ljubke domačnosti, ki je pritegnila prav efektivno število narodnih noš; iz Soštanja je privedla lepo skupino gospa Senica.

V ostalem sporedu so bili s pristranskimi aplavzi sprejeti ljubki nastopi dece: Podmladkarji Jadranske straže (simbolično zelo lepo zrežiran in izvajen prizor), mali harmonikar (Lipnikov Stefek), zlasti pa veseli kmetiči (deklice in dečki v narodnih nošah) — apartna točka, aranžirana od gospe Pečnik-Seunikove.

V koncertnem programu, katerega glasbeni del je oskrboval orkester ljubljanske opere pod vodstvom dirigenta g. Sušteršiča, je sodeloval tudi koncertni pevec g. St. Lukman, ki je s svojim simpatičnim tenorjem ogrel poslušalce. Prave trijumfe pa sta z jazzom na dveh klavirjih žela gđ. Majda Kalanova in g. Oton Vondraček, ki ju je navdušena publika kar obsipala s cvetjem.

Sporedu je sledila prosta, zelo pristržna zabava, na kateri je bila za Miss Jadran izvoljena gđ. Anka Verličeva iz Ljubljane. Izmed narodnih noš na sta bili nagajeni kot najlepša noša — posavska noša gospe Niemirowski iz Zagreba in kot najoriginalnejša noša — ruski bajorški kostum gospe Olge Zoisove (Rogaška Slatina).

Z ozirom na veliki uspeh, ki ga je dosegla ta revija narodnih noš, je sklenjeno postaviti takojšnjo revijo odslej na vsakoletni sezonski program Rogaške Slatine. Kar bo gotovo ena atrakcija več za zdravilišče, obenem pa tudi propaganda.

Naše šole

Popravni izpiti na državni meščanski šoli v Mostah pri Ljubljani, bodo za vse predmete dne 31. avgusta t. l. ob 8. uri v II. nadstropju narodne šole. Učenci, ki poлагajo izpite iz jezikov, naj prinesejo s seboj papir in pisalne potrebnosti. Kdor se ni oddal prošnje za pripust, naj jo prinese s seboj primerno taksirano in naj priloži letno izprijčevalo. Vpisovanje v I., II. in III. razred bo dne 2., 3. in 4. septembra t. l. v pisarni od 8. do 12. in od 15. do 18. ure. Kaj mora vsak prinesiti s seboj, je razvidno z oglasne deske.

Mariborska nedelja

Maribor, 18. avgusta.

Proti plinskim napadom

Danes jutraj so se mariborski gasilci in reševalci pod poveljstvom g. Ramsaka korporativno udeležili nad vse zanimivega in poučnega predavanja, ki ga je imel v delavnici državnih železnih poveljnih železniških gasilcev g. Alfonz Kessler. Tako je storjen prvi korak na delu, ki ga je že na izrednem obnem zboru mariborskega gasilstva napovedal novoizvoljeni poveljnik, namreč, da se bodo bolj sodobno usmerili in se izvežbali zlasti v obrambi proti plinskim napadom. Vsi gasilci so z velikim zanimanjem sledili temeljitim izvajanjem in je upati, da bodo še nadaljnja predavanja in praktične vaje rodile mnogo uspehov. V tem smislu pozdravljamo delo naših gasilcev.

Častnik okraden v parku

Danes jutraj je prišel na mariborsko policijo mornariški zdravnik dr. Vincenc Brojevič iz Boka Kotorske in prijavil, da je bil preteklo noč v mestnem parku okraden. Ko je častnik na neki klopi zaspal, je neznanec izrabil priliko in mu izmaknil iz žepa listnico okrog 900 dinarjev gotovine, 10 zlatih ameriških dolarjev, 100 italijanskih lir in mednarodni potni list.

Ali so tihotapci?

Včeraj pozno zvečer so naši obmejni organi na severni meji zasledili štiri Mariborčane, ki so hoteli neopaženo prekopati državno mejo. So to: Ivan Babič, Adolf Weisbach, Martin Saloman in Karl Šiler. Obmejni stražniki so aretirane izročili obmejni policiji, ta pa mariborski mestni policiji, ki je mnenja, da ima opravka s tihotapci.

Zborovanje socialistov

Dopolodne je pripravljali odbor za ustanovitve socialistične stranke priredil v Unioni zborovanje, ki so ga mariborski socialisti posejili polnoštevilno. Govorniki so delavstvu obrazložili položaj in zahteve delovnega ljudstva, ki naj z vsemi močmi podpre stremiljenje po ustanovitvi Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Limbuški Sokoli so nastopili

popoldne na svojem telovadišču v Limbušu. Bil je to že peti letni telovadni nastop in je mimo oddelkov domačega društva nastopilo še vojskovo iz Maribora. Nastop je pokazal, da vrli limbuški Sokoli lepo napredujejo in da imajo velik krog prijateljev.

Jutri proces Markuzzi!

Jutri, v ponedeljek 19. t. m. dopoldne bo pred mariborskim velikim kazenskim senatom prišel obnovljeni proces proti bratoma Markuzzi, ki sta bila najprej obsodjena na smrt, nato pa na večletno ječo. Za razpravo vlada v Mariboru in na vsem spodnjem štajerskem ogromno zanimanje in velika porotna dvorana ne bo mogla sprejeti vseh radovednežev. Izdane so posebne vstopnice, ki bodo menda že danes razgrajljene. O poteku procesa bomo obširno poročali.

Grda nehvaležnost

Na preteklem živinskem sejmu je prodal 27-letni prekupevalec Anton Verzel tri krave. Vesel lepe kupčije, je zvečer popival v neki gostilni na Koroski cesti v družbi veselih žensk, ki so ga nato spremile proti prenočišču. Pri Pokojniškem zavodu pa mu je nenadoma postalo slabo, legel je v bližnjo koruzo in kmalu nato zaspal. Prišlo je izrabila Elizabeta H. in mu izmaknila denarnico z okoli 3000 dinarjev gotovine. Ko je Verzel drugo jutro opazil tatvino, se je takoj napotil na policijo, ki je kmalu nato aretirala tatico in jo kljub tajeju oddala sodišču.

Pevski zbor Jadrana

prične z rednimi pevskimi vajami v sredo 21. t. m. Vse prijatelje društva, ki imajo dober glas in veselje do petja, vabimo v naše vrste. Prijavijo se naj pri pevskih vajah, ki so vsako sredo in petek ob 20. uri v Narodnem domu. Društvo »Jadrana«.

Repr. Sofije : Jugoslavija 1:0

Beograd, 18. avgusta b. Nogometna reprezentanca Sofije, je odigrala danes svojo drugo tekmo z Jugoslavijo. Že takoj v prvem polčasu so dali Bolgari 1 gol in tako se je prvi polčas končal z rezultatom 1:0 za Sofijo. V drugem polčasu se rezultat ni izpremenil in s tem rezultatom 1:0 za Sofijo je tekma tudi končala. — Jugoslavija je igrala slabo. Nastopila je brez svojih treh reprezentativnih igralcev.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! —

Dnevna pratika

Ponedeljek: 19. avgusta. Katoličani: Ludovik, pravoslavni: 6. avgusta, Preobraženje.

Dežurne lekarne

Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste, Zaloška cesta 18.

Sport

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije

Letošnje drž. lahkoatletsko prvenstvo poedincev je bilo po številu in kvaliteti zbranih atletov največja, pa tudi najvažnejša lahkoatletska prireditve v Jugoslaviji. Predstavljalo je obenem tudi izbirno tekmovanje za sestavo drž. reprezentance, ki bo nastopila najprej v Vidmu na tromatchu z Italijo in Avstrijo, pozneje pa na Balkanijadi v Carigradu.

Prav radi tega so bile med atleti v vseh disciplinah zelo ogorčene borbe za prva mesta. Kdo ne bi z največjim veseljem in ponosom oblekel državnega dresa ter z njim obiskal Videm in Carigrad?

Na sobotnem tekmovalstvu so bili doseženi naslednji rezultati:

Tek 100 m. Iz dveh preteklov, kjer je Bauer (Pančevački SK) dosegel najboljši čas z 10.8 se je v finale plasiralo 6 tekmovalcev, ki so dosegli naslednje čase:

1. Kovačević (Primorje) 10.9. — 2. dr. Jamnicki (Hašk) 11. — 3. Mazzi (Hašk) 11.2. — 4. Tauber 11.3. 5. Stefanović 11.3.

Bauer, ki je dosegel v predteku najboljši čas, je pri startu v finalu dvakrat ušel in je bil radi tega diskvalificiran. Startal pa je kljub temu ter je s časom 10.9 prispel drugi na cilj. Na startu je Kovačević precej zamudil, tako da je do 70 m bil še zadnji in mu je šele v finishu uspelo zmagati.

Met krogle. Startalo je šest najboljših metalcev v državi. Pričakovali smo rušenja drž. rekorda, toda zaman. Doseženi so bili naslednji, razmeroma slabi rezultati:

1. Kovačević (Concordia) 14.25. — 2. dr. Narančič (Concordia) 14.02. — 3. Marijan (Hašk) 13.39. — 4. prof. Ambrozy (Hašk) 13.14. — 5. Kleut 13.12. — 6. Schener.

Skok v daljavo. Nastopilo je 14 atletov. Doseženi rezultati so prav dobri.

1. Novaković (BSK) 6.89. — 2. dr. Buratović (Concordia) 6.87. — 3. Mioković (BSK) 6.54. — 4. Putinja (Prim.) 6.46. — 5. Jug 6.42. — 6. Stampf (oba Hašk) 6.28.

Met diska, presto: 1. dr. Narančič (Conc.) 43.02. — 2. Kleut (Jugoslavija) 42.43. — 3. Stepišnik (Ilirija) 41.46. — 4. prof. Ambrozy (Hašk) 39.93. — 5. Kovačević (Conc.) 38.50. — 6. Schener (Hašk) 37.80. Prav izredno smolo je imel Stepišnik pri zadnjem metu, ko je disk zletel preko dr. Narančičevega meta, pa je bil vsled majhnega prestopa razveljavljen.

Skok v višino z zaletom. 1. Mor (Hašk) 1.70. — 2. Zgur (Prim.) 1.70. — 3. dr. Buratović (Conc.) 1.70. — 4. Malinarić (Hašk) 1.60.

Doseženi rezultati niso nič kaj razveseljivi in so najslabši na tem tekmovalstvu. Izven konkurence je skakal Mikić (Jug.) ter preskočil 1.75.

Izredno zanimiv je bil tek na 1500 m, v katerem so triumfirali srednjeprogaši Primorja, ki so zasedli 1., 2., 4. in 5. mesto z velikim naskokom. Presenetil je tudi mladi junior Ilirije Kotnik, ki je v finishu potisnil zagrebčana Flasa, ki je že z gotovostjo računel na zmago, na sedmo mesto.

Tek 1500 m. 1. Goršek (Prim.) 4.17.8. — 2. Czurda (Prim.) 4.19.4. — 3. Deči (DSK) 4.22.8. — 4. Srakar (Prim.) 4.24.2. — 5. Pogajnik 4.27. — 6. Kotnik (Ilirija). — 7. Flass (Hašk).

Tek 400 m. je že dalj časa domena Pančevcev, ki so tudi to pot zmagali v prav dobrem času. 1. Nikhazi 51.7. — 2. Banjšček (oba PSK) 52.1. — 3. Stefanović (Jug.) 52.8. — 4. Kofar 52.8. — 5. Mühleisen (oba Rapid) 53.2. — 6. Karner (Makabi) 53.3.

Met diska, helenski stil. Ta stil gojimo pri nas le radi balkanskih iger. Razlika od navadnega načina je v tem, da mora metalec pri metu stati na visečem podstavku. Pri tej disciplini je bil postavljen tudi nov

Kolesarske dirke „Save“

Danes so bile v proslavo 10-letnice kolesarskega društva »Sava« na dirkališču »Hermesa« prav zanimive kolesarske dirke z obširnimi programom. Dirka se je pričela ob 3. uri s pozdravnim krogom tekni

Kot prva točka je bila medklubska dirka novincev (3 krogi) 1. Kodrič Franc (Zarja) 2:42.3. 2. Zatlir Vinko (Ljubljana), 3. Kotar Franc (Sava). Dirka je 6 vozačev. Prišlo je do karambola in so 4 dirkači obležali na tleh, eden celo lažje poškodovan.

II. Juniorska dirka »Save« (5 krogov): 1. Stefančič Ivan 4:11.2. Sadnikar Anton 4:11.5. 3. Bizovičar Marjan.

III. Medklubska damska dirka (3 krogi): Zmagala je Čermelj Anica (Sava) v času 2:32.5. 2. Čebular Sonja (Hermes) 2:32.5. 3. Pertoud Marija (Primorje) 2:33.

IV. Medklubska dirka juniorjev (5 krogov): 1. Lavrih Karl (Hermes) 3:28.5. 2. Bricejil Franc (Ljubljana) 3:28.5. 3. Kallan Ivan (Hermes) 3:29.

VI. Društvena dirka »Save« (20 krogov). Močnik in Stepančič se menjavala v vodstvu, v 6. krogu pade Močnik in ostali to izrabijo, in pospešijo tempo, vendar pa jih Močnik junaško vozeč naprej kmalu dohiti in je v 18. rundi na drugem mestu, toda 30 m pred ciljem mu zopet izpodrsne, tako da mora prepustiti zmago Stefančiču Ivanu 16:13. 2. Bizovičar, 3. Djordjevič, 4. Čotman.

Sledil je vesel intermezzo, tek s kolesom za darila, t. j. 4 plašče in 2 zračnici.

VII. Glavna dirka podsava Ljubljana (20 krogov). V vodstvu sta se menjavala Gartner in Kačič. V 15. krogu pa se požene ta naprej Žerjal in Oblak, vendar pa zmaga končno Trobec v sprintu nad Kačičem, ki se je medtem pomaknil na 2. mesto.

jugoslovanski rekord. — 1. Kleut (Jug.) 38.80!! — 2. dr. Narančič 38.37. — 3. Kovačević 35.23. — 4. prof. Ambrozy 34.97.

Ljubljana, 18. avgusta.

Današnje nadaljevanje prvenstva je obiskalo rekordno število gledalcev, ki so v vsem prišli na svoj račun. Zbrani lahkoatleti so v borbah za naslov dr. prvaka dosegali naravnost odlične rezultate. Postavljeni so bili trije novi državni rekordi, eden je bil izboljšan eden pa izenačen, kar vsakor kaže na velik napredek naše lahke atletike. Radi tega smemo upati, da bodo nastopi naše reprezentance v tujini uspešni.

Kot prva disciplina današnjega dne se je vršil tek 110 m preko zaprek. V tej disciplini je Ivanović izenačil državni rekord.

1. Ivanović (Conc.) 15!! — 2. Buratović (Conc.) 15.3. — 3. Erlich (Hašk) 16.7. Sledil je finale teka 200 m, za katerega je vladalo izredno zanimanje. Na startu so bili zbrani vsi najboljši sprinterji. Kovačič je vse do 170 m sigurno vodil. Tedaj ga pa nenadoma zagrabi krč v nogo, nakar ga brezmočnega odnese s tekališča. Vsled tega je vrstni red naslednji:

1. Bauer (PSK) 22.6. — 2. Jamnicki (Hašk) 23. — 3. Mazzi (Hašk) 23.7.

Met kopja:

1. Smejda (BSK) 57.65. — 2. Nikolić (Jug.) 56.34. — 3. Markušić (Sl. Var.) 55.25. — 4. Kovačević 55.07. — 5. Marjan. — 6. Dečman.

Tek 400 m zapreke:

1. Ivanović (Conc.) 55.6!! 2. Banjšček (PSK) 59.3. — 3. Dremil (Conc.) 60.

Čas Ivanovića je dosti boljši od drž. rekorda, ne more pa biti priznan, ker je podrl eno zapreko.

V teku na 10.000 m je sodelovalo 8 atletov. Bručan (Ilirija) je pretekel progo v času novega drž. rekorda, ki je daleko boljši od dosedanjega.

1. Bručan (Ilirija) 33.03.8!!! 2. Kangler (Marja Mar.) 34.16.8. 3. Starman Ivan (Sloga). 4. Šporn (Il.).

5. Starman Adolf (Il.). Tek 800 m je privabil na start rekordno število tekmovalcev (13), med katerimi se je razvila jako ogorčena borba, ki se je končala šele na cilju.

1. Nikhazi (PSK) 2.01.5. — 2. Goršek (Prim.) 2.02.2. — 3. Hofer (Rap.) 2.03. — 4. Skušek (Prim.) 2.06.3.

Met kladiva: 1. Stepišnik (Il.) 45.58. — 2. Goić (Hašk) 45.27. — 3. Manojlović 40.49.

Izredno dolga in ogorčena borba se je bila v skoku ob palici. 1. dr. Buratović (Conc.) 3.50. — 2. Bakov (Jug.) 3.50. — 3. Feigl (Maraton Zgb) 3.49. — 4. ing. Kallay (Mth) 3.40. — 5. Oroszi (I.) 3.10.

Stafeta 4x100 m se je končala s sigurno zmago Haška (Ferkovč, Jamnicki, Jug. Mazzi) v času novega drž. rekorda 44.0.

2. Pančevački SK 44.2. — 3. Concordia Makabi je bil radi prestopa diskvalificiran. Primorje pa radi Kovačičeve nezgode ni moglo nastopiti.

Najbolj zanimivo in najbudneje zasledovano pa je bilo tekmovalstvo v troskoku. Že po prvih skokih se je videlo, da bo rezultat prvega odlični. In res. Mioković je že s tretjem skokom preskočil 13.33 m in s tem postavil nov državni rekord. Toda ni ostalo samo pri tem. Mikić (Jugoslavija), ki je skakal izven konkurence samo izbirno za reprezentanco, je kot prvi Jugoslovian preskočil 14 m, in z rezultatom 14.05 m je postavil zopet nov jugoslovanski državni rekord. Rezultati so naslednji: 1. Mioković (BSK) 13.33. — 2. Banković (BSK) 13.63. 3. Perpar (Conc.) 13.56. — 4. Stampf (Hašk) 13.19. Izven konkurence Mikić 14.05.

Kolesarske dirke „Save“

1. Trobec Ivan (Hermes) 14:46.5. 2. Kačič (Hermes), 3. Oblak, 4. Žerjal (oba Primorje), 5. Gartner (Ljubljana). Za odmor smo videli tekmo seniorjev na 3 kroge.

VIII. Glavna mednarodna dirka (20 krogov): To je bila najzanimivejša točka vse dirke in je bil izid negotov vse do cilja, kjer je v sprintu nepričakovano zmagal za dolžino kolesa Kačič Jule (Hermes) v času 13:44.5. 2. Trobec, 3. Oblak, 4. Gartner.

IX. Dirka pomožnih motorjev do 100 cm je zaključila prireditve. Dirkali so trije dirkači na 10 krogov. Zmagal je Kavčič V. (Hermes) v času 5:56. 2. Trampuš (Sava) 5:58. 3. Smrekar (Ljubljana) 5:54, ki je imel defekt.

Dirkam je z zanimanjem sledilo precejšnje število gledalcev.

Jugoslavija : Poljska 3:2 (0:2)

Katovice 18. avgusta.

Danes je bila tukaj odigrana 7 meddržavna nogometna tekma med Jugoslavijo in Poljsko, ki jo je Jugoslavija z odlično igro v drugem polčasu, odločila v svojo korist.

Poljaki so v prvem polčasu igrali prav dobro. Zlasti v kombinacijah so bili dosti boljši kot Jugoslovani, ki so igrali zelo raztrgano. Prvi gol za Poljake je zabil po lepi kombinaciji Matijas v 27 min. Druga pa je s krasnim voleyem zabil Kisoczinsky.

V drugem polčasu pa je Jugoslavija zaigrala za razred boljše kakor Poljaki, ter so Poljake vrata ves čas naravnost blokirali. Prvi gol za Jugoslavijo je zabil Zivković v 15 min. potem ko je preigral celo obrambo Poljske. Dve minuti po tem pa je izenačil s krasnim strelom v desni kot. Tretji zmagonosni gol za Jugoslavijo pa je zabil Sekulić, ki je v 33 min. dobil žogo v idealni poziciji in jo neubranljivo poslal v mrežo.

Glas slovenske žene

Otroško igrišče

Pred kratkem sem se sprehajala v Tivoliju s prijateljico, ki ima majhnega otroka. Sedli sva na klopi in otroček se je igral ob njej s peskom. In sem rekla: »Lep je tale Tivoli za s peskom, kaj?« Prijateljica je gledala nekam zamešljeno in ni odgovorila. »No, vendar ne moreš reči, da ni?« sem silila vanjo.

»Saj ne rečem tega. Pa veš, kadar človek hodi sem dan za dnem vendar opazi, da je Tivoli sicer zelo lep, samo — za otroke ni. Poglej, v vsem Tivoliju ni enega kupčka peska, ki bi bil namenjen otrokom. Spomladi jih je bilo nekaj, a po prvih nalivih so izginili — za zasipavanje. Seveda je to potrebno, a otroci so bili ob igračo, in drugih ni bilo. Pa bi menda ne stalo dosti, če bi uredili tu nekaj kupčkov peska, da bi se otroci ne igrali s temle, po katerem vsi hodijo in pljuvajo in mečejo čike in odpadke... Saj kam pa naj tudi mečejo odpadke? Poglej oni betonasti stebriček tamle. Pripravljen je za košarico za odpadke — a košarice ni na njem. Stebriček služi podjetnejšim otrokom za kozla in psičkom v druge namene — druge koristi ni. V vsem Tivoliju sta menda dve košarici res pritrjeni. Ako nasadiš izgladajo kakor svinjak, se imamo zato za neke predvsem discipliniranosti naše publike.

V travo otroci ne smejo — to je moja velika žalost. Takle mestni otrociček komaj v nedeljo kdaj uživa preprosto otroško veselje, da se povalja in prekopicava po travi. No, tu se menda res ne da nič narediti; pravijo, da se pri nas travnik ne da tako oskrbovati, da bi ga otroci v kratkem času ne uničili. Saj bo to menda res, a smilijo se mi otroci, ki vidijo travnik in ne smejo vanj. Ne veš, kako je težko takemu paglavčku to dopovedati. Večjim že preprosto v ubogajo — ali pa tudi ne — takega dveletnega frkolina pa bi bilo treba kar deti na vrvice. In še povrh ni nikjer nobene še tako majhne ograjice, ki bi otročke zadržala in večjim povedala: ne smeš, Matere tudi ne moremo ves čas dirkati za otroci. Saj je zelo lepo kazati videz »svobodnega« parka, a če park ni res svoboden, je to nesmisel. In še kako nerodno so ponekod urejene poti: zadnjič mi je ušel fantek z glavnega drevoreda preko tega — nekako štiri metre širokega pasu nasada, in padel na oni strani. Seveda se je drl — in jaz — sem šla tudi čez nasad. Ali naj bi tekla naprej dol do železnice ali gori do stranskega drevoreda in še nazaj — dve — tri minute, ko se mi otrok joče — pet metrov stran od mene? Seveda me je paznik nadržal — to je njegova dolžnost. A če bi bila tamle majhna ograja, bi mi ne bil otrok ušel tisti hip, ko sem pogledala stran, in bi »prestopak« ne bilo.

In moram ti reči, da trepetem, kadar pridem v oni novi del nasadov ob železnici, kajti tamkajšnji vodnjak tudi ni zagrajen. Kolikokrat je bil moj revček tepen in kregan, preden je razumel, da ne sme sam k vodli. Klopki so v bližini vodnjaka samo štiri, in da bi kake dve uri stala z otrokom pri vodnjaku, je težko. Saj delam še kaj drugega in sem trudna. Ograjica bi nam materam majhnih otrok toliko pomagala! In so se našli ljudje, ki so hvalili tisti vodnjak — kot otroško kopališče! Moj Bog — menda ima vodnjak 10 metrov pre-

mera in tam notri se je valjalo na ducale otrok. — Čudno se mi zdi, da zdravstveni urad ni prepovedal takega »kopanja«!

Ko sem zadnjič vzela fantku žogo s seboj, so me znanke posvarile, da ne smemo nositi žog v Tivoli, ker bi lahko padla katera v nasad, in bi ga otroci poškodovali, ko lezejo po njem. Kakšno otroško igrišče je to, kjer se otroci ne smejo žogati! In pri tem je Tivoli za velik del ljubljanskih otrok res edino igrišče. Trg Kralja Petra in St. Petrski trg sta sredi mesta, tam ni pravega zraka, sicer so pa tam itak iste težave. Na Grad je pa z majhnim otrokom le težko...

Saj že nekaj let obljubljajo igrišče, a tisti trikotnik ob Lattermannovem drevoredu je premajhen in z vsemi kostanji naokrog dokaj senčen. Vlažen je bil tudi in zasipavalo ga bog vedi s čim... Pa če bi se vsaj malo požurili! No, zdaj sem si malo očišala srec, je končala, »saj krasen je res Tivoli — za otroke — krasen, a za otroke ni namenjen, to vidiš na vsakem koraku...«

Zamislila sem se tudi iz. Res je, Tivoli ni namenjen otrokom, to tme jih tam »smo« sem se, kaj sem vse čitela o modernih otroških igriščih drugod — z velikimi kuni šodnega neska, s tekočo vodo, tolovadnim predmim, vrtiljaki in »sugarnimi«, majhnimi klonicami posebej okrepčevalnim in »straništem«, travo, drevjem in pritravnimi »teriji...« Saj ni treba iti daleč po vzorec. V Zagrebu gradi modro otroško igrišče, s posebnimi oddelki za majhne otročke, in oddelki za večje fantke in dekleta, s tekališčem in igrišči za razne igre. Zdal se mora pri nas mlad fant ali dekle, ki se hoče igrati na svežem zraku, vpisati v kak »športni klub, in ta igrišča so tako daleč, da mladi šolarji samo za pot porabijo skoraj ves čas, ki jim ostane, ako nečje zamuditi obilnega šolskega dela. Tako postane se gibanje in sport, temelji zdravja, v mestu — vprašanje denarja. To bi ne smelo biti. Ali lepa, moderna bela Ljubljana, ki ima dovolj denarja za reguliranje reke in cest, popravljanje raznih fasad in drevoredov — ali res nima Ljubljana pri vsem tem prostora in denarja za svojo mladino.

Velika Ljubljana se tudi ne bo mogla zadovoljiti samo z enim igriščem. Po predmetjih in tudi po prometnih ulicah sredi mesta se otroci pode po cesti. Vsaka mestna četrt bi morala imeti — ne le lep »park«, temveč veliko bolj potrebno, lepo urejeno otroško igrišče. Saj so otroci, ne odrasli, tisti del prebivalstva, ki največ potrebuje zraka in gibanja, in za tujski promet in lepoto mesta bi bila otroška igrišča prav tako dobra, kakor lepi, a za otroke neuporabni nasadi. S tem vprašanjem bi se morali resno — in kmalu — bavili razna naša društva za olepšavanje mesta, starši, mladi arhitekti in arhitektke, predvsem pa pač — naši mestni občet. Treba je le pogledati načrt mesta pred desetimi leti in sedaj — koliko so otroci izgubili travnikov, ki so se porabil za stavbšča 4355 novih hiš ali za sejmšče. Nadomestila niso dobili. In prebivalstvo je naraslo, otrok je več, kakor jih je bilo. Vprašanje je nujno. Svi se kultura mesta pravilno ceni predvsem po tem, kaj je naredilo za svoje otroke.

Moda

Novo iz starega

Zadnje deževje napoveduje bližajočo se jesen. Zato je razumljivo, da pregleduje gospodinja s skrbjo svojo garderobo. Predvsem nastaja vprašanje, kaj bi se dalo iz »starega« spremeniti v »novo«. Varčna in spretna žena bo pri tem čisto naletela na razne kose obleke, ki jih sicer ne more nositi, ker niso več moderni, ki bi se pa dali predelati in čisto lepo modernizirati. Morda je rokav zadaj razparan ali pa je ovratnik izrez postal ohlapnejši. V takih primerih izboljšamo nedostanke z novimi, drugače barvanimi pasovi iz volne ali svile. V isti višini poteka šiv rokavov in tvori istočasno čedno predurjen kraj. Sličen učinek dosežemo z ohlapnim gorenjim delom, ki vso zadevo podaljša. Jopice kostuma iz lahke volne z gotovo spretnostjo in s potrebnimi odgovarjajočim materialom, kaj lahko pretvorimo v ljubko bluzno obleko. Dvobarvna blaga nam prinaša jesenska moda »izobitici«. Za olepšanje naših lanskijh oblek zadostuje tudi živopisan tres, ki daje vsej obleki popolnoma drugačen izraz, posebno še takrat,

če mu dodamo primeren šal ali pa če iz odprtih rokava gleda kos iz enakega blaga.

-o-

Kratke novice

Praske volilke. V Pragi je 592.288 volilcev, med temi 268.717 moških in 323.571 žen. Torej za 5% več žensk kakor moških.

Slavna režiserka. Zaradi velikega zanimanja inozemstva za mladinsko panogo gledališča bodo vključili v moskovski gledališki festival, ki se bo vršil od 1. do 10. septembra 1935, tudi tri otroške igre za otroke raznih starosti na otroških gledališčih, katerih prva ustanoviteljica in režiserka je znana Natalija Satz. V teh gledališnih proučevajo vpliv raznih iger na otroke in se tudi z njimi pomenijo na posebnih sestankih, kaj jim je všeč in kaj ne. Delo gledališč je v ozkem stiku s šolstvom.

»Ženska ladja«. Pred kratkem je prispela v pristanišče Vigo francoska jadralnica »Fem-

me«, ki je 1931. leta odrinila na potovanje okrog sveta. Na krovu ladje je štirinajst žensk, ki so si na poti vse pridobile kapitanški patent. Vodila jih je kapitanica Mme. Dupont, hčerka francoskega mornariškega častnika. Ves čas potovanja ni stopil na krov noben moški.

Ženski rekord. Dve sovjetski dekleti, Pjatinckaja in Šišmareva, sta postavili nov svetovni rekord v skakanju s padalom brez kisikovega aparata. Skočili sta iz višine 7.923 metrov.

»Kmetijska družba« najmanjših kmetov. Za gospodarski, socialni in kulturni napredek malega človeka

Ljubljana, 18. avgusta. Danes dopoldne je bila v prostorih Kmetijske družbe otvorena prva potovalna razstava o angorskih kunecih in angorski volni, ki jo je priredilo Društvo rejcev angorskih kuncev kraljevine Jugoslavije.

Ob 9. uri je g. Vilko Kuntara, predsednik tega društva, predaval o koristnosti reje angorskih kuncev. Megaskopične slike so morale, žal, radi tehničnih ovir odpasti, predavanje samo pa je bilo kljub temu prav zanimivo in so ga navzoči poslušali z velikim zanimanjem. G. Kuntara je orisal vse pridobitne možnosti, ki jih nudi reja angorskih zajcev.

Po lepem predavanju so si navzoči ogledali razstavo. Mimogrede bodi omenjeno, da je zanimivo in zlasti za našega malega človeka nad vse važno razstavo takoj skrajja ogledal tudi že ravnatelj ljubljanskega velesejma, g. dr. Dular, ki je povabil društvo, da za čas velesejma prenese razstavo na velesejmsko razstavišče. V pravilnem umevanju važnosti te gospodarske panoge za našega malega človeka je že poskrbel, da bo primeren razstavljeni prostor na razpolago.

Po predavanju in ogledu razstave so se sestali delegatje društev rejcev malih živali, da se pogovore o ustanovitvi Zveze društev rejcev malih živali, nekatere »Kmetijske družbe našega najmanjšega kmetca«.

Po uvodnih besedah in pozdravu g. Kuntara in šolskega upravitelja Inkreta so zborovalci takoj začeli pretresati osnutek pravil, ki jih je sestavil in čital g. Inkret. Debata je pokazala

Žena-plezalka. V New Yorku je pred kratkim umrla svetovno znana plezalka Anni Peck, v starosti 84 let. Postala je znana, k je 1895. leta plezala na Matterhorn, dve leti pozneje pa je splezala na Popocatepetl in Orizabo v Mehiki. Njen največji uspeh je bilo preplezanje Huacarana v Peruju, za katero je dosegla posebno priznanje geografskega društva v Limi. Z 61. leti je kot prva zlezla na dva vrha masiva Coropuna. Preplezala je tudi mnogo vrhov južno in centralne Azije.

mного toplega zanimanja za dobro stvar. Večas je vladalo soglasje in iz vseh pojasnjevalnih razgovorov je zvenela težnja, kako čini najbolj koristiti našemu malemu človeku v socialnem, gospodarskem in posredno s tem tudi v kulturnem oziru. Z malimi spremembami je bil načrt pravil za bodočo Zvezo odobren, pripravljali odbor pa so bili izvoljeni gg. sol. upr. Alfonz Inkret, že doslej duša vsega propagandno-organiz. dela v tej stroki, Meja in Kuntara. Sklenjeno je bilo, da se takoj ko oblast potrdi pravila, skliče ustanovni občni zbor Zveze. Hkratu je bilo rešenih tudi več vprašanj notranje-društvenega značaja.

Od 26 društev, ki jih bo po dosedanjem stanju obsegala bodoča Zveza, je danes poslala zastopnike 17, druga pa so se opravičila. Poleg teh pa so se udeležili zborovanja še gg. inž. Je lačin za kmetijski oddelek banske uprave dr. Kocijan za veterinarski oddelek in Kalof za Kmetijsko družbo, Glasilo društev je mesečni »Rejce malih živali«, ki ga urejajo g. sol. upr. Inkret.

Kakor omenjeno, bo razstava pozneje premeščena na velesejmske prostore, poleg tega pa bo predvidoma prepeljana tudi v Kranj, Trbovlje, Ptuj in po možnosti še v druge kraje banovanj.

Udeleženci so po končanem zborovanju odšli na skupno kosilo k Inkretu v Trnovem, kjer se v intimnem krogu nadaljevali razgovori o delu za našega malega človeka.

Zaključek lutkovne šole

Ljubljana, 19. avgusta.

Na praznik 15. t. m. je bila otvorena v lutkovni dvorani ljubljanskega Sokola v Narodnem domu 4dnevna lutkovna šola. V 30 urah so seznanili predavatelji tečajnike z lutkovno umetnostjo. Predavali so v šoli s. Marija Željeznova: »Vzgojni pomen lutkovnega gledališča«, br. Lojze Kovač: »Postavitve odra in praktične vaje, Ročne lutke in oder, plastika, slog in pohištvo, slikanje dekoracij, izdelava lutk, slikanje glav, kostumi in kabaretne lutke«, br. Jaka Špicar: »Zgodovina lutkarstva«, br. Milan Skrbinšek: Režija in recitacija in br. Lojze Počivalnik: »Razsvetljava in svetlobni efekti«. Vsi tečajniki so imeli nato še debato o šoli in vaje ter si ogledali lutkovni oder Sokola I na Taboru. V okviru šole je bilo v petek zvečer tudi skioptično predavanje o lutkah, ki ga je imel župni lutkovni referent hr. Kovač. Pri tej priliki moramo omeniti, da so morali vsi tečajniki

napisati tudi pismene naloge o vtisih v šoli, ter so bili vsi polni hvale nad vzorno izvedbo in organizacijo prve lutkovne šole. Včeraj dopoldne so se vsi tečajniki za slovo fotografirali, nakar se je poslovil od tečajnikov v lepih besedah predsednik ZFO br. Janez Pohare, ki se je zahvalil tečajnikom za vzorno disciplino, bratom predavateljem, posebno režiserju Narodnega gledališča br. Skrbinšku in končno organizatorju šole br. Lojzetu Kovaču. V imenu tečajnikov se je zahvalil hr. Kovaču in predavateljem se br. Ambrožič (Maribor I), nakar se je v toplih besedah zahvalil še br. Kovač. Popoldne so bila še predavanja in debata o šoli, zvečer pa je bila šola zaključena s prisrčnim poslovnim večerom. Želimo, da bi šola rodila v naših edinicah obilo sadov in da bi v najkrajšem času »Jurček« zabaval našo mladino po vsej župnih edinicah! —at.

Koroški narodni tabor dne 1. septembra (Opozorilo našim društvom)

Koroški narodni tabor na Poljani pri Prevaljah naj postane mogočna manifestacija naše narodne misli, združujoča preko vseh stanovskih in mišljenskih razlik vse rojake v zavesti, da smo eno s svojimi brati onstran meje, da je njih usoda tudi naša usoda. Kmet, delavec, meščan si naj podajo ta dan roke in pokažejo svetu, da smo v tej volji edini vsi. Kakor ne branimo drugim narodom in njih manjšinam, da povdarjajo in gojijo preko vseh državnih meja svojo duhovno in kulturno skupnost, tako si tudi mi ne pustimo kratiti te pravice. Na dostojen, resen, kulturnen način hočemo obhajati ta praznik narodne edinstva in vere v lepšo bodočnost našega rodu. 1. september naj privabijo lepo Mežiško dolino rojake iz vseh predelov naše domovine, zlasti pa iz krajev, ki imajo ugodnejše zveze!

Prosimo vsa narodna, prosvetna, obrambna in druga društva, da se ozirajo pri določitvi datuma svojih prireditev na koroški tabor dne 1. septembra.

Vljudno jih vabimo, da se udeležijo propagande za obisk tabora in organizirajo skupne izlete bodisi po železnici, bodisi z avtobusi ali drugače. Nikomur ne bo žal poti in žrtev. Že sama Mežiška dolina zasluži, da si jo ogledate. Slavnostni prostor leži ob vzhodju mogočne Pece. Spominski knežji kamen, točen posnetek zgodovinskega knežjega kamna na Gosposvetškem polju, je že postavljen. Ljudska igra »Poslednje ustoličenje« bo presenetila gledalce po svoji tehtni vsebini, dramatični učinkovitosti in pestrosti nastopajočih množic v narodnih nošah, na konjih, s štiti, oklepi, sulicami in meči obojenih vojakov in vitevov.

Glede voznih olajšav po železnici je vse ukrenjeno. Pravočasno prinesejo časopisi potrebne informacije.

Tudi avtomobilisti vabimo, da izletijo 1. septembra na našo koroško mejo!

Akejski odbor.

Planinski dom na Korošici

Agrarna zajednica Golnik, Senično, Sv. Ana je zgradila na nedavno pridobljeni planini Korošici, oddaljeni eno uro hoda od znanega prelaza Ljubelja, lep planinski stan, ki bo v nedeljo 25. avgusta t. l. na slovesen način otvoren. Vse ljubitelje planin vabimo, da pridejo na

Korošico, kjer bodo izbrano postreženi s pijaco in jedajo ter bodo preživeli nekaj prav prijetnih uric ob sviranju domače godbe!

Kranj

Izletnike, prijatelje narave in posebej pti opozarjamo, da priredi naše društvo Gorenjske rejce malih živali v nedeljo 25. t. m. izlet v Podnart, kjer si ogledamo svetovno znamenito ptičjefarmo g. Pavlina. Udeleženci iz Ljubljane se lahko pripeljejo z opoldanskim vlakom in se sestanemo na postaji. Kdor bi pa želel kakih podrobnih pojasnil, naj se pismeno obrne na naslov: Gorenjski rejce malih živali, Kranj. Huje 13. Od tam bo prejel na željo vsa potrebna pojasnila in navodila.

Škof dr. Srebrnič obsojen

Pred sreskim sodiščem v Zagrebu je bila 2. aprila t. l. razprava proti krškemu škofu dr. Srebrniču zaradi znanega pastirskega lista s katerim je klevetal jugoslovansko Sokolstvo. Uprava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije je namreč vložila tožbo proti dr. Srebrniču na temelju § 301 k. z. Pri prvi razpravi je bil dr. Srebrnič oproščen obtožbe, Uprava Saveza SKJ pa je po svojem pravnem zastopniku vložila na okrožno sodišče v Zagrebu priziv, ki je prvotno razsodbo sreskega sodišča zavrnilo in obsodilo škofa dr. Srebrniča po § 301 k. z. čl. 2. k. z. z uporabo § 71. točka 3. k. z. na sedem dni zapora in denarno globo 300 Din, v slučaju neziterljivosti na nadaljnih pet dni zapora, pogojno na 1 leto.

V razlogih se okrožno sodišče ni postavilo na stališče sreskega sodišča, češ, da je dr. Srebrnič s čitanjem poslanice katoliškega episkopata v cerkvi izvrševal svojo dolžnost na podlagi kanonične obediencije in zaradi dolžnosti na versko moralno in versko-vzgojno delovanje pripadnikov katoliške cerkve, marveč se je postavil na stališče, da predpisi kanonskega prava ni majo značaj zakona, ki bi veljal v Jugoslaviji razen zakona o ženitovanju, ker niti z enim z konom niso predpisi kanonskega prava kot tak priznani in zato izvršitev nalog predpostavljajo njih škofov ne izključujejo kaznovanje istih.

Naročajte knjige Kmetijske Matice

Vojna v zraku

Nemško cesarstvo je l. 1914. šlo v vojno z vojnim načrtom nekoga, ki ga tedaj ni bilo več med živimi. Izdelal ga je general Schlieffen za primer vojne s Francijo in, mimogrede povedano, je bilo v njem tudi že predvideno, da bo Nemčija vkorakala v Belgijo. Podobno je tudi za vojnimi načrti današnje Italije vplival general, ki je danes tudi že mrtev. On sicer ni pripravil nikakih konkretnih načrtov za velike vojne operacije, pač pa morda v še večji meri kakor je Schlieffen pokazal italijanski strategiji in taktiki način bodočega vojevanja. Računamo lahko z vso gotovostjo, da že v kratkem izbruhne med Italijo in Abesinijo vojna. Zato je pač umestno, da se nekoliko ozremo na tega znamenitega generala in na njegove nazore, zlasti še, ker se dandanes ne samo v italijanski, temveč tudi v francoski in nemški vojaško-znanstveni literaturi živo razpravlja o njih.

Italijanski Schlieffen se imenuje Douhet. Že pred vojno je bil letalski častnik in poveljnik prve italijanske letalske formacije. Že od nekdaj je živo zastopal pomen tega orožja za vojaško podvige. Po avstrijski vojni napovedi Srbiji leta 1914. je objavljati članke, ki se je v njih zavzemal za to, da Italija stopi v vojno na strani antante, ter obenem napovedoval gotovo zmago. V maju l. 1915. je bil šef generalnega štaba v milanski diviziji. Spisal je številna poročila in komentarje o vojnih operacijah. Pri tem je spoznal, da se je z moderno vojno nujno izpremeniti tudi način vojevanja, da je vojna izgubila svoj nekdanji čisto vojaški in dobila socialni značaj. Vojna je postala borba naroda proti narodu. V nekem poročilu, naslovljenem na vojno ministrstvo, najstrožje kritizira italijanske metode vojevanja. To poročilo je bilo nato dostavljeno vrhovnemu armadnemu poveljstvu, ki je Douheta postavilo pred vojno sodišče. Sodišče ga je obsodilo na leto dni zapor. Prišel

pa je jeseni l. 1917. Kobariid in Douhet je bil izpuščen na svobodo. Ko so preiskovalci vzroke, ki so dovedli do katastrofe pri Kobariidu, se je izkazalo, da je imel Douhet v vsakem pogledu prav. Bil je rehabilitiran in v letu 1918. imenovan za poveljnika letalske skupine. Obsodba iz l. 1916. je bila razveljavljena, češ da je ravnal v dobrem namenu, za blagor domovine, in je pri tem zastopal celo svoje osebne interese in oziroma na disciplino. Leta 1921. je postal general. Umrl je l. 1930. in šele po njegovi smrti so se vojaški strokovnjaki jeli natančneje baviti z njegovimi teorijami. Jedro teh teorij je v tem, da čete na kopnem in na morju ne morejo več same uspešno napadati, temveč da naj služijo bolj za obrambo. Nalogo, da zmagajo v napadu, zmorejo, izključno letalske čete, in sicer ne samo z napadom iz zraka na sovražne čete, temveč s tem, da rušijo in uničujejo objekte, ki niso vojaškega značaja.

Zdi se, da bo Italija sedaj v abesinski vojni hotela preizkusiti ideje generala Douheta. Vsaj za generala Balba, vodjo svoječasne preokceanskega poleta, se ve, da je pristaš teh idej. Nekoč so L. isili, da je bil Baldo prestavljen v Afriko radi prevelikih človeških žrtv, ki jih je zahtevala letalska služba pod njegovim vodstvom in da je zato padel v nemilost. Sedaj pa gledajo na to stvar drugače. Baldo je najbrž imel nalogo, da pripravi abesinsko vojno, ki se je z njo italijanski generalni štab gotovo bavil že mnogo prej, kakor je pa nastala uahalska afera.

Douhetove nauke je v Franciji zbral in obrazložil v posebni knjigi polkovnik P. Vauthier in knjigi je spisal predgovor sam maršal Petain. Sedaj je pri Rowohltu izšel tudi nemški prevod te francoske knjige o italijanski vojni teoriji.

mejni zid (vallum), ki ga je dal zgraditi cesar Avgust v obrambo rimskega cesarstva pod Nanosom in Snežnikom proti Logatcu in Vrhniki. Te preiskave so v zvezi z napovedanim praznovanjem Avgustove dvatisočletnice.

Mrtvo so jo našli na cesti. 44letna kmetica Frančiška Ostruška iz Gabrovice pri Komnu je na vse zgodaj gnala kravo na pašo in se je po poti mrtva zgrudila sredi ceste, kjer jo je našel mrtvo deček Anton Ječič. Zadel jo je srčna kap.

Požar v Renčah. Pri posestniku Andreju Zigonu iz Renč je izbruhnil v hlevu požar. Zgorelo mu je 150 q sena in slame, poslopje pa je po požaru močno poškodovano. Škode je 5000 lir. Požar so pogasili gasilci iz Gorice s pomočjo domačinov.

Častniška nezgoda. Mimo Črnič sta se vozila proti Ajdovščini na motorju dva poročnika. Bilo je ponoči in sta spregledala, da je preko ceste napela žica. Trčila sta vanjo, padla s motorjev in se pobila. Karabinerji stvar preiskujejo.

Beneški lev na Čresu

V nedeljo 3. t. m. so Benetke poklonile Čresu krilatega leva. Storil je to beneški odbor društva »Dante Alighieric«. Lev stoji v kraju Beli vrhu 300 m visokega brda, da od tam gospodari na otoku in nad morjem. Odkritju tega spomenika nekdanje beneške oblasti je prisostoval tudi šef kabineta puljskega prefekta com. Attardi in polno dostojanstvenikov iz Istre, Trsta, Reke, Dalmacije in Italije. Slavnost je imela uraden značaj. Slavnostni govor je imel beneški predsednik društva odv. Massari. Rekel je, da poklanja kraju Beli leva sv. Marka v imenu Benetk, ki so po vzgledu Rima zamislile in zasnovali v imenu civilizacije in pravice za svoje gospostvo. Znak tega gospostva, ki je vezalo jadranska ljudstva s Serenissimo, so veličastne umetnine, ki jih je postavljala povsod, kamor je segala njena oblast. Pokazala je trdno voljo, ki hoče premagati vse meje časa in prostora in živeti na vekov veke. Ta duhovna oblast ni zamrla, temveč živi obnovljena v fašističnem režimu, ki hoče povzeti to mislo v svetu. Krilati lev naj bo oltar, ki se bode krog njega pobožno zbirali vsi najboljši, pričakujoč dneva, ki bo lev sv. Marka idealno združen z liktorskim svežnjem, razgrnil svoja zna-

goslavna krila še nad drugimi deželami in obalami, kot simbol vere in ljubezni.

Trgovski promet v juliju preko Trsta

V letošnjem juliju je znašal dovoz blaga v Trst po železnici 566.105 q, po morju 1.559.389 q, skupaj 2.125.494 q; odvoz pa po železnici 756.150 q, po morju 581.055 q, skupaj 1.337.205 q; skupni promet po železnici 1.322.024 q, po morju 2.140.444, vsega skupaj 3.462.468 q. V letošnjih prvih sedmih mesecih pa je znašal dovoz po železnici 4.233.808 q, po morju 10.207.852 q, skupni dovoz 14.441.660 q, odvoz po železnici 5.466.429 q, po morju 3.991.374 q, skupaj 9.457.803 q. Vsega prometa je bilo po železnici 9.700.237 q, po morju 14.441.660 q, skupaj 23.899.963 q. V primeri z lanskim julijem dovozom in odvozom je imel Trst v letošnjem juliju 104.980 q manj prometa, če pa vpoštevamo letos vseh sedem mesecev, se je promet zvišal za 1.448.693 q.

Ljudsko gibanje v tržaški pokrajini. V juliju je bilo rojenih v Trstu samem 83, v vsej pokrajini pa 217, skupno 300 oseb. Umrl jih je v Trstu 49, v pokrajini 136, skupaj 185. Porast pribalstva znaša v tem mesecu 115.

Najdena stara bazilika. Pri Osoru so našli pri kopanju na polju na sledove stare bazilike iz 4. ali 5. stoletja. Bazilika je dolga 15 m, široka 9 m ter je tlakovana s krasnim mozaikom. Blizu cerkve so zasledili tudi ostanke stare tlakovane ulice.

Obmejna lovišča v Julijski Krajini

Ko je Italija urejala svojo lovsko zakonodajo, se je združenim naporom vseh lovskih krogov v Julijski Krajini in na Tridintinskem koncu posrečilo, da se je v teh pokrajinah ohranil stari sistem, to je sistem občinskega lova, izvrševanega v zakupu pod nadzorstvom javne oblasti, v nasprotju s sistemom prostega lova.

V alpskem predelu se pričenja to 8. septembra in se končuje 15. decembra. Ker se torej bliža letošnji lov objavlja tržaška pokrajinska lovsko komisija glavna določila novega lovskega zakona.

Zanimivo je določilo o obmejnih loviščih. — Tod sme loviti le tisti, ki ima vrhu vsega še posebno dovoljenje pokrajinskega prefekta.

V tržaški pokrajini so proglašena za obmejna lovišča ne samo lovišča v Bukovju in Postojni, temveč tudi v Slavini, Hrenovcih, Sempetru na Krasu in posebni predpisi veljajo še za občine Smihel pri Postojni, Senožec, Košana in Dolina pri Trstu.

Glas naših izza meje

Drobne vesti iz Primorja

Požari. V Brjah na Vipavskem je pogorel skeden bratov Trpinov. Požar je bil velik in prišli so gasiti gasilci iz Gorice, ki se jim je komaj posrečilo ga omejiti. Škode je okrog 50.000 lir. V Stomažu pri Ajdovščini pa je silen požar vpepelil hišo gostilničarju Bratine. Ogenj so pogasili domačini. Škode je 10.000 lir. V Drežnici nad Kanalom je zgorel hlev posestniku Andreju Pavlinu s 100 q sena. Pavlin trpi škodo 10.000 lir, ki ni pokrita z zavarovalnico.

Nesreča. S kolesa je padel 16letni Ivan Peršič iz Tolmina in si zlomil desnico. Josip Nemec iz Grgarja je na delu padel in si zlomil nogo. Na Perilu pri Batujah je trgovec Alfonz Krušič s tovornim avtomobilom trčil skupaj s Francetom Mihelj, ki se je pripeljal z nasproti. Mihelj je pri tem dobil več manjših poškodb.

Davčne olajšave. Goriško mesto je sprejelo važen sklep, da v dobi do konca l. 1939. ne bo več obdavčevalo gradbenega materiala za stara stanovanjska poslopja, ki se obnavljajo, to je

poderejo in znova pozidajo na istem mestu. Ta prostost se nanaša na isto kubaturo, ki jo je imelo prejšnje poslopje. Presežek zazidane površine in preložitve steb, ki ga zahteva gradbeno dovoljenje, ništa deležna predvidene olajšave.

V Črnicah je po dolgi in mučni bolezni umrl in bil v petek popoldne na tamošnjem pokopališču pokopan mons. Leopold Cigoj, vodja malega semenišča v Gorici in kaplan Nl. Sv. papeža. K pogrebu ga je spremlilo veliko število duhovnikov in nepregledne vrste vernikov.

Poprava in uravnavanje ceste. Tržaški pokrajinski rektorat je sklenil uravnati in popraviti cesto, ki drži od Gorici pri Divači dalje v dolino Reke mimo Pamelj, Dolenjih in Gorenjih Vrem. Cesta bo 7 m široka, odpravijo se ovinki in zgradijo se čez Reko 4 novi mostovi. Cesta bo važna v vojaškem, zlasti pa prometno-turističnem pogledu, ker je tam slovita Škočjanka jama in gora Vremščica (1029 m) z zelo razsežnim razgledom. Ob tej priliki je rektorat voliral tudi prispevek 20.000 lir za zgodovinske preiskave, ki naj doženejo, kod je tekel ob-

Nove bolgarske znamke

Z jadrnico v Grčijo

(Dalje)

Zaliv se je vedno bolj ožil, in z mrakom smo prišli v Kotor, ki je kakor gnezdo pripet ob vznožje kamenitega Lovčena.

»Kapitan« je izrazil željo, da bi ostali tukaj delj časa, in sicer zaradi tega, ker je hotel kljub temu, da smo že dolgo na poti, vendarle poizkusiti, da bi vsaj zdaj dobili iz Splita dokumente, ki jih potrebuje za pot. Brzovjavi je v ta namen sorodnikom v Split, toda po petih dneh čakanja je dobil odgovor, da oblast dokumentov noče izdati, ker jadrnice ni več v Splitu. Če bi hotel pluti neoporečno in po predpisih, bi moral imeti tri listine: dovoljenje, da sme podvzeti to potovanje, drugi zdravstveni list, ki naj bi dokazoval, da je luka, kjer je jadrnica registrirana, zdrava, tretji pa bi moral prepisati jadrnico med jachte, kajti »jadrnica za sportno ribarjenje«, kakor jo je imel v splitski luki doslej vpisano (zaradi manjših pristojbin, ki jih mora plačevati), ne sme zapustiti okrožja splitske luke.

S tigrčkom sva se pogosto čudila, kako da ni uredil teh formalnosti, preden se je podal na pot, ko je moral vendar vedeti, da brez teh treh dokumentov ne more jadrati vzdolž jadranske obale, kaj šele po albanskih in grških vodah. Toda ob taki priliki se je »kapitan« vselej omalovažujoče smehljaj, govoreč, da se mu je preveč mudilo in zato ni imel časa za take »neumnosti«. Gotovo je, da je bila ta njegova poteza zelo nepremišljena, in čeprav so bile luške oblasti s svojo pretirano natančnostjo skoro povsod neznosne, bi jih vendarle ne bil smel kar tako z ironičnim smehljajem ignorirati, kakor je to storil Vranković, poročnik jugoslovenske trgovske mornarice.

Zadnji poizkus torej, da bi si omogočili »legalno« potovanje brez skrivanja in pobegovanja pred očmi državnih organov, je izpodletel, in definitivno smo se morali sprijazniti z mislijo, da moramo potovati kakor gusarji in tihotapci. Da bi zaradi tega neprisilili opustiti misel na nadaljevanje poti, ni padlo na misel nikomur, najmanj pa Vrankoviću, ki se je ob takih pogovorih o »sitnežih«, ki so ga že doslej in ga še bodo ovirali na poti, izražal s precejšnjo ostrino.

»Zakon in odredba sta res hladna in brezobzirna, toda če ju hočeš pogaziti, moraš poprej preko tisoč drugih stvari, sem si mislil, ali rekel mu nisem ničesar, ker nisem hotel, da bi me zopet zavrnili z neokusno opazko, da filozofiram.

Mogli bi torej že odpotovati, toda »kapitan« — človek brez čustev, kakor se je bil sam označil — se kar ni mogel odločiti za odhod. Ah, bili smo v Kotoru, v okraju, kjer je preživela svoja studentovska leta na pomorski akademiji, in na ta kraj in na te ljudi ga veže toliko vezel Stara poznanstva, spomini, obujanje in obnavljanje — za nekaj dni — že precej oslabeledi vezel! Kdo bi takoj bežal od tod, ko se je vendar tako sladko vračati v preteklost! Človek, ki mu je čustvo smešno in odvratna stvar, žena pa nevredna, da bi se on, mož, v življenju ukvarjal z njo, je privlekel iz kovčka na dan belo mornarsko obleko, se umival kakor premožer, si oljel lase in jih po četrt ure in več urejal pred ogledalom, dokler ni vsake-mu lasu natanko odredil določeno mu mesto. Zakaj spomini in čustva, ki se obujajo ob njih, so prezirana vredna človeška slabost...

In tako se je kmalu nabralo štirinajst dni, ne da bi se prav zavedli kdaj, in mi se še nismo premaknili z mesta! Ves čas smo živeli precej vsak sam zase, kakor da se je nekaj ohladilo med nami. Le ob jutrih smo hodili skupaj v Kotor na »pazarc«, da se najemo svežih fig, nakupimo krepkega črnogorskega sira in druge hrane. Čez dan smo poležavali na soncu in se kopali, ta je križaril z jadrnico po zalivu, oni se potikal po okolici in stikal kdo ve za čim; ta je gledal po temnem zalivu in mislil na Grčijo, drugi na prepovedane stvari in gledal predse. Zvečer smo hodili na vino, »kapitan« pa je navadno skrivnostno izginil, ne da bi naju obvestil, kam. Sicer s tigrčkom nisva bila rado-vedna, ni Vranković niti z besedico nikoli povedal, po kakšnih opravkih gre. Bržčas se mu je zdelo tako najbolj prav, — on je že vedel, zakaj.

Noči so bile čudne. Kadar sem se od hlada in rose prebujal, se mi je zdelo, da so polne nerazumljive, usodnega dogajanja. Nejasen nemir se me je polasčal v teh dneh, morebiti ne samo mene, in tukaj sem si privikral zaželel, da bi bil sam, ne samo tu na morju, ampak tudi v življenju. Postal sem plah in strašno majhen za

svet, v sebi pa sem rasel z neizmerno naglico in dozoreval v ognju vsega, kar sem doživljal.

Tujost in grozo teh kotorskih noči je še povečeval leden veter, ki je vsako noč skoro napvpično padal na morje z visokih črnogorskih planin in me tlačil k tlom. Kamenje, podnevi razgreto, da se je skoraj raztapljalo v soncu, se je v nočeh ohlajalo do ledenosti in porajalo veter, ki je z vso težo polzel v neenakomernih valih v dolino. Ko se je privadil do dna kotline, se je razvil in začel žvižgati v vejah, ob stenah, deblih in dimnikih mrtvih hiš.

Ob jutrih, ko me je prvo ugašanje zvezd dramilo iz rahlega sna, je bilo drevje zmedeno od viharjenja vetra, in veje se dolgo niso mogle umiriti. Ob vzhajanju sonca se je sila vetra še povečala, toda sonce ga je kmalu ukrotilo.

Tigrček — še bolj pa jaz — se je kmalu naveličal tega nezanimivega bivanja v Boki, in res smo 15. julija po dolgem »počitku« zopet krenili naprej. Premikali smo se počasi, in zopet smo pluli vso noč. V Verigah smo se za celo dopoldne ustavili in kuhali školjke, tako da smo šele pozno popoldne prispeli v Hercegnovi. Tu je »kapitan« zopet izginil po skrivnostnih potih, a se je kmalu vrnil. V teh dneh je bil videti sploh nekoliko zmeden, čemur sem se takrat še čudil, kajti s časom in potjo je ravnal zelo nepremišljeno. Tako je na primer rekel, ko smo bili v Hercegnovem, da moramo zdaj nazaj v Tivat, to se pravi na pot, ki smo jo bili pravkar že storili — in še to počasi, brez vetra.

Tudi zdaj ni bilo vetra, pot nazaj dolga, in povrhu vsega še noč. Toda nazaj smo morali na vsak način, zakaj »kapitan« je moral v vojaškem skladišču v Tivtu kupiti pomorske karte, brez katerih pravi, da ne more pluti ob neznanih obalah.

Tigrček je bil v tistih dneh ponižen in vdan in je molče sprejel vsako kapitanovo odločitev. Jaz pa sem revoltiral, ker sem bil daleč od razpoloženja, da bi se mirno ter brez ugovora podrejal Vrankovićevim muhastim odredbam, posebno takim, ki so govorile o njegovi zalete-losti. Na vprašanje, zakaj ni bil storil tega po-prej, ko smo bili le nekaj sto metrov daleč od Tivta in bi lahko stvar opravili gredoč, ni odgovoril nič določnega in jasnega. In v meni je zopet za nianso obledel vtis, kakor že mnogo-krat doslej, ki ga je bil s premišljenostjo na-

pravil in dal nama s Tigrčkom na začetku potovanja.

In tako je zopet minila noč na poti, in naslednjega dne smo se spet vračali. Okoli četrta popoldanske ure smo bili zopet tam ko včeraj.

Sedaj ni bilo nobenega zadržka več, in ker smo videli, da je zunaj na odprtem morju močan veter, smo se odločili, da odjadramo takoj.

Nebo je bilo že ves dan zamegljeno in mračno, da je temočnost oblakov segala do površine vznemirjenega vodovja. Morje je bilo svinčeno sivo in brez leska, kakor da je kalno. Valovi so se premikali počasi, s težavo, kakor da bi se z največjo muko hoteli otresti svoje teže.

V daljavi je morje mrko pošumevalo. Težka vodne gmote so se z zadrževano besnostjo zaletovala v pečine in se sivkasto penile. Vsi čuti so do dna doživljali sraboto morja.

Črta odprtega morja pred nami je bila vedno daljša, in ploskev razjarjenega valovja se je zmerom bolj večala — z njo pogled v brezčuten srd mrzle nature.

Celo uro smo že pluli med obema bregovima, ki tvorita vrata v Boko, in morje je ves čas brez prestanka šumelo ob stenah, šumelo vedno z isto močjo, vedno z istim zvokom, vedno z isto enolično volitostjo. Niti za hip ni zaznalo uho presledka v šumenju: ko se je dvignil in brizgnil po skali en val in se grgrajoče odtelal nazaj, nazaj v prostor, kjer je zmerom morje, se je že pognal na skale drugi, prihuljeno kakor zver v napadu, in ponovil igro kakor njegov prednik in tisoč valov za njim. Nepretrgan, nespremenjen šum je prešel v sluh ko da bi bila vanj rahla, nečutna onama.

Oči so se mi bile že davno — ne vem kdaj — nevede zaprle, in že davno sem mračnemu življenju morja samo še prisluškoval. V meni je bilo vse sivo in razvalovano, kakor je bilo sivo in razvalovano morje naokrog, in molče, zamegljene slike, ki jih nikdar ni obsijalo sonce, so začele spet polzeti kakor bolečina skoznje. Iz šumenja in valovanja v meni je vstala podoba, ki je leta in leta mrtva spala v meni. Zdal pa jo je predramil šumot vodnih gmot, in beli na marmorja je razsvetlila vsa moja notranjost. Gledal sem kip Augusta Rodina »Viktor Hugo posluša glasove morja«, — umetnina, ki ga je zanjno inspirirala HuVgojeva pesem »Noč, ko sem poslušal morje, ne da bi ga videl.« —

Marijan Fuchs.